

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7Co/151/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8613207638
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Beniačová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2017:8613207638.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Beniačovej a členov senátu Mgr. Márie Kašíkovej a Mgr. Františka Dulačku, v právnej veci žalobcu: PhDr. W. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom Ul. A. č. XX, M. C. A., právne zastúpený: JUDr. Igor Šafranko, advokát so sídlom Ul. O.. N. XXX/XX, O., proti žalovanému: Slovenská republika, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, Bratislava, o náhradu škody, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Žilina, č.k. 7C/279/2014-136 zo dňa 29. júna 2016 a dopĺňacieho rozsudku č.k. 7C/279/2014-205 zo dňa 11. januára 2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 7C 279/2014-136 zo dňa 29.06.2016 v spojení s dopĺňacím rozsudkom č. k. 7C/279/2014-205 zo dňa 11.01.2017 vo výrokoch, ktorými bolo žalobnému návrhu vyhovené m e n í tak, že v tejto časti žalobu z a m i e t a .

Výrok, ktorým bol vo zvyšku nárok na úrok z omeškania zamietnutý, z o s t á v a n e d o t k n u t ý .

Žalovanému p r i z n á v a proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom uložil okresný súd žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 7.000 eur spolu s 5,25 % ročným úrokom z omeškania od 28.05.2014 do zaplatenia. Dopĺňacím rozsudkom rozhodol o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 334,01 eur. Vo zvyšku úroku z omeškania návrh žalobcu zamietol. Rozhodnutie o trovách konania ponechal na čas po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. Vykonaným dokazovaním mal okresný súd preukázané, že voči žalobcovi bolo v priebehu rokov 2003-2006 orgánmi činnými v trestnom konaní vznesených 10 obvinení pre trestné činy zneužívania právomoci verejného činiteľa, obmedzovania osobnej slobody, ublíženia na zdraví, ktorých sa mal dopustiť jednotlivo alebo formou spolupáchateľstva. Ani v jednom prípade nebol žalobca právoplatne odsúdený za skutky, pre ktoré mu boli obvinenia vznesené. Došlo k zastaveniu trestného stíhania z dôvodu, že je premlčané, prípadne z dôvodu, že skutok nie je trestným činom a neexistuje dôvod na postúpenie veci. Predmetom žaloby bol nárok na náhradu škody spôsobenej žalobcovi začatím (vedením) trestných stíhaní, ktoré neskončili právoplatným odcudzujúcim rozhodnutím trestného súdu. Okresný súd konštatoval, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu, na ktorý vzhľadom na čas, kedy došlo k vzneseniu obvinení proti žalobcovi, aplikoval ustanovenia zákona č. 58/1969 Zb. (účinný do 30.06.2004) a zákona č. 514/2003 Z.z. (účinný od 01.07.2004). Na základe týchto právnych predpisov, prihliadajúc na ustálenú rozhodovaciu prax súdov vychádzal z názoru, že ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené alebo ten, kto bol spod žaloby oslobodený, má zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia.

3. Okresný súd dospel k záveru, že žalobca si dôvodne zvolil obhajcu pre trestné konania udelením plnomocenstva a v priebehu týchto konaní bola medzi nimi uzatvorená dohoda o odmene zo dňa 21.06.2006, kde sa dohodli na kombinovanej tarifnej a paušálnej zmluvnej odmene advokáta podmienenej výsledkom obhajoby vo veciach, ktoré boli predmetom vedených trestných konaní. Na zmluvnú odmenu mal obhajca žalobcu nárok v prípade, ak žalobca nebude uznaný za vinného ani v jednej veci, a to vo výške 10.000 eur. Takýto spôsob určenia odmeny umožňuje Vyhláška MS SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytnutie právnej služby. Dohodnutá odmena nebola ani v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko vzhľadom na množstvo trestných stíhaní žalobcu, kvalifikáciu skutkov a hroziacu výšku trestu, bola dohodnutá v primeranej výške. Okresný súd mal preukázané, že žalobca dohodnutú zmluvnú odmenu advokátovi zaplatil dňa 23.11.2013. Spochybňovanie výplaty odmeny zo strany žalovaného z dôvodu, že zákon zakazuje platbu v hotovosti, ktorej hodnota prevyšuje 5.000 eur, nepovažoval súd za okolnosť, ktorá by mohla spochybniť skutočné uhradenie tejto sumy žalobcom. Nepovažoval potom za nutné vykonať žalovaným navrhnutý dôkaz účtovnými záznamami právneho zástupcu žalobcu o zaúčtovaní sumy 10.000 eur. O túto sumu sa zmenšil majetok žalobcu, čo súd považoval za vznik skutočnej škody, ktorá vznikla žalobcovi v súvislosti so zvolením obhajcu pre trestné konania, preto štát za túto škodu zodpovedá a nemôže sa jej zbaviť. Ďalej žalobcovi priznal nárok na zaplatenie sumy 334,01 eur predstavujúci náklady na predbežné prejednanie nároku, ktoré kvalifikoval ako príslušenstvo pohľadávky (náhrady škody) podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka.

4. Keďže žalovaný neuspokojil nárok žalobcu v zákonnej lehote 6 mesiacov od jeho uplatnenia, tak sa dňom 28.05.2014 dostal do omeškania s plnením žalovanej pohľadávky a žalobca sa tak dôvodne domáha aj zákonných úrokov z omeškania, ktoré mu okresný súd priznal v zmysle ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.. V časti uplatnených úrokov z omeškania zo sumy 334,01 eur návrh žalobcu ako nedôvodný zamietol vychádzajúc zo záveru, že táto suma predstavuje príslušenstvo pohľadávky a zákonná úprava neumožňuje požadovať úroky z omeškania pre prípad omeškania s platením príslušenstva, teda požadovať príslušenstvo z príslušenstva. K vznesenej námietke premlčania zo strany žalovaného uviedol, že subjektívna premlčacia doba pri nároku na náhradu škody začala plynúť od času, kedy obžalovanému bolo oznámené rozhodnutie, ktorým bol oslobodený spod obžaloby, alebo ktorým bolo trestné stíhanie zastavené. Vzhľadom na to, že povinnosť uhradiť zmluvnú odmenu mu vznikla v prípade, že nebude uznaný za vinného ani v jednej z trestných vecí. Posledné rozhodnutie, ktoré naplnilo podmienky dohody, nadobudlo právoplatnosť dňa 13.08.2013 a od tohto začala plynúť žalobcovi 3-ročná subjektívna lehota na uplatnenie jeho práva na súde. Návrh podal dňa 29.11.2013, teda tento nie je premlčaný. Rozhodnutie o trovách konania ponechal okresný súd podľa § 151 ods. 1 OSP na čas po právoplatnom skončení veci.

5. Proti výroku rozsudku súdu prvej inštancie a dopĺňacieho rozsudku, ktorými bolo žalobe vyhovené podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Žiadal, aby krajský súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietne, prípadne rozsudok v napadnutých výrokoch zruší a vec vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Namietal, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil otázku príslušného orgánu konajúceho v mene štátu v časti uznesení o vznesení obvinenia označených pod bodmi 8-10, vydaných za účinnosti Zákona č. 514/2003 Z.z.. Oprávneným konať v mene štátu bola v tejto časti Generálna prokuratúra SR, nesúhlasil s názorom okresného súdu, že pre nemožnosť určiť príslušný orgán konal práve s Ministerstvom spravodlivosti SR. Ustanovenie § 4 citovaného zákona kogentne ustanovuje, kto vystupujú za štát a s akým zástupcom má súd konať. Keďže tento postup dodržaný nebol a vo veci za štát konal nesprávny orgán neboli naplnené procesné podmienky konania, čo je vada, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Ďalej žalovaný namietal nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku, z obsahu ktorého nie je zrejmé, či žalobca využil možnosť podať voči tvrdeným nezákonným rozhodnutiam opravné prostriedky a či v jeho prípade bolo možné vzhliadať prípady hodné osobitného zreteľa ku každému vznesenému obvineniu. Pokiaľ by okresný súd vychádzal z názoru, že v súvislosti so všetkými tvrdenými nezákonnými rozhodnutiami vznikla žalobcovi škoda a je daná príčinná súvislosť medzi týmito rozhodnutiami a vznikom škody, bol povinný vysvetliť vo vzťahu ku všetkým relevantným skutkovým zisteniam vyplývajúcim z konkrétnych okolností danej veci, splnenie zákonných predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu vo vzťahu k jednotlivým trestným stíhaniam. Ďalej tvrdil, že nie je možné za nezákonné rozhodnutie považovať uznesenia o vznesení obvinenia, keďže tieto neboli po

svojej právoplatnosti zrušené pre nezákonnosť a nespĺňajú tak atribúty nezákonné rozhodnutia, ako to vyžaduje ustanovenia zákonov, ktoré na danú vec okresný súd aplikoval. V prípadoch kde bolo trestné stíhanie žalobcu zastavené z dôvodu, že zanikla trestnosť činu v čase po vznesení obvinenia a po podaní obžaloby je o to viac neprípustný akýkoľvek extenzívny výklad, že orgány činné v trestnom konaní vydali voči žalobcovi nezákonné rozhodnutia. V konaní nebolo preukázané, že by akýkoľvek orgán činný v trestnom konaní nedovoleným spôsobom zasiahol do práv žalobcu. Navyiac okresný súd nechal bez povšimnutia aj tú skutočnosť, že žalobca netrvá na vecnom prejednaní trestnej veci, ktorým mohol dosiahnuť oslobodzujúci rozsudok, pokiaľ si bol istý svojou nevinou. Nevyužitím tejto možnosti sám zmaril vecné prejednanie a možnosť jeho prípadného oslobodenia z iných dôvodov, ako z dôvodu premlčania.

7. Ďalej žalovaný poukázal na nesprávne právne posúdenie veci, ak okresný súd konštatoval, že existuje kauzálny nexus medzi vznesenými obvineniami a zmluvnou odmenou dohodnutou medzi žalobcom a jeho advokátom, v ktorej si dohodli kombinovanú tarifnú a paušálnu zmluvnú odmenu podmienenú výsledkom obhajoby. Príčinná súvislosť je daná v prípadoch povinnej obhajoby, kedy je obvinený zo zákona povinný mať obhajcu. Ak však nie sú dané dôvody povinnej obhajoby, čo bol aj prípad žalobcu, záleží rozhodnutie o prípadnom zvolení obhajcu len na vôli obvineného, z čoho vyplýva, že bezprostrednou príčinou zníženia majetkového stavu žalobcu ako obvineného bolo jeho rozhodnutie zvoliť si obhajcu a nie samotné vznesenie obvinenia, čo okresný súd nesprávne právne posúdil. Okresný súd sa nezaoberal otázkou dôvodnosti uplatnenia paušálnej zmluvnej odmeny advokáta nad rámec tarifnej odmeny a neprihliadal na účelnosť vynaložených nákladov na obhajobu. Nepovažoval za správne, aby štát nahrádzal aj náklady právneho zastúpenia, ktoré bolo zjavne bezúčelné. Medzi účelne vynaložené náklady nemožno zaradiť náklady spojené s uhradením zmluvnej odmeny advokáta, ktorá bola dohodnutá dobrovoľne na zmluvnou základe klienta a advokáta, ide o dobrovoľne vynaložené náklady žalobcu, na ktorú skutočnosť súd prvej inštancie neprihliadal. Ním prijatý záver by v konečnom dôsledku mohol viesť k úmyselnému uzatváraniu dohôd medzi obvinenými a obhajcami o poskytnutí zmluvnej odmeny v ničím neobmedzenej výške, napr. aj 100.000 eur. Žalobcom vynaložené náklady na trovy obhajoby pozostávajúce zo zaplatenia zmluvnej odmeny nesmerovali k odstráneniu nežiaducich právnych následkov tak, ako to konštatoval súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia. Žalovaný nepovažoval za dostatočne preukázané ani uhradenie sumy 10.000 eur. Okresný súd nevykonával navrhované dôkazy a neoboznámil sa s účtovnými dokladmi právneho zástupcu žalobcu, aby mohol ustáliť presnú výšku škody.

8. V súvislosti s priznaným nárokom na úroky z omeškania poukázal na rozhodovaciu prax súdov SR, že dlžník - štát sa môže dostať do omeškania až v prípade uloženia povinnosti nahradiť istinu, preto nie je možné priznať nárok na úroky z omeškania, keďže v súvislosti s náhradou škody okamih omeškania nastáva až nesplnením judikovanej povinnosti.

9. Žalovaný podal odvolanie aj voči doplňujúcemu rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté o jeho povinnosti zaplatiť žalobcovi sumu 334,01 eur z titulu príslušenstva k žalovanej istine, ktoré špecifikoval ako trovy právneho zastúpenia žalobcu, ktoré mu vznikli v súvislosti s predbežným prejednaním nároku. Podľa žalovaného žiadosť o predbežné prejednanie nároku nie je úkonom právnej služby, ale len uplatnením nároku voči štátu na jeho orgáne. V prípade, ak by okresný súd vychádzal z názoru, že právo alebo nárok na náhradu škody voči štátu nemôže byť v priebehu predbežného prerokovania nároku ešte splatnou pohľadávkou, ale môže ňou byť až po ukončení procesu predbežného prerokovania. Dospel by potom k správne právne záveru, že uplatnené náklady sa netýkali splatnej pohľadávky, a preto v zmysle § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka ich žalobcovi nemohol priznať.

10. Žalobca sa k odvolaniu žalovaného nevyjadril.

11. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP, t.j. v časti výroku, ktorým bolo vyhovené nároku žalobcu a viazaný odvolacími dôvodmi podľa § 380 CSP tento rozsudok v časti napadnutého výroku podľa § 388 CSP zmenil tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozsudku. Vo zvyšnej časti rozsudok okresného súdu ostal nedotknutý, nakoľko nebol napadnutý odvolaním.

12. Žalobca sa v konaní domáhal nároku na náhradu škody titulom zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú nezákonnými rozhodnutiami, a to uzneseniami o vznesení obvinenia, časť, v ktorých bola vydaná za účinnosti Zákona č. 58/1969 Zb. a časť za účinnosti Zákona č. 514/2003 Z.z., ktoré upravovali a aktuálne upravujú podmienky vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím štátnych orgánov. Žalovaný v odvolaní namietal, že okresný súd vo veci konal s orgánom, ktorý nebol príslušný konať v mene žalovaného (štátu). Posúdenie, ktorý orgán je príslušný konať v mene štátu, má procesný význam a prípadný nedostatok v zastúpení má povahu nedostatku procesných podmienok konania.

13. Žalobca v žalobe ako žalovaného označil Slovenskú republiku s tým, že ako orgán, ktorý je oprávnený v jej mene konať, označil Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo vnútra SR a Generálnu prokuratúru SR. Na účely posúdenia oprávnenia zastupovať štát v súdnom konaní o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím majú ustanovenia § 4 Zákona č. 514/2003 Z.z. procesný charakter, ktorý nadobúdajú cez ust. § 73 CSP (predtým § 21 ods. 4 veta prvá OSP, podľa ktorého za štát pred súdom koná štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitným predpisom alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu). Správny postup okresného súdu bol v tom, že sám ustálil, kto je oprávnený za štát konať, bez toho, že by vyzýval žalobcu ako poškodeného na vykonanie zmeny v označení subjektu zastupujúceho štát, prípadne žiadal jeho súhlas, s kým bude konať.

14. Ustanovenie § 4 ods. 1 písm. m) Zákona č. 514/2003 Z.z. za príslušný orgán na konanie v mene štátu, ak došlo ku škode v oblasti verejnej moci, ktorá patrí do pôsobnosti viacerých orgánov verejnej moci, označil ten orgán, v prípade žiadosti, ktorá bola podaná na viacerých príslušných orgánoch, ktorý vo veci začal konať ako prvý. Žalobca žiadosti o predbežné prejednanie nároku podal na okrem Ministerstva spravodlivosti SR aj na Generálnu prokuratúru a Ministerstvo vnútra SR. Ministerstvo spravodlivosti nespochybňovalo svoju príslušnosť konať za Slovenskú republiku v časti uplatneného nároku žalobcu, avšak o časť uplatneného nároku podľa jeho názoru koná za štát Generálna prokuratúra SR. Okresný súd tieto závery nespochybňoval. Konštatoval však, že nebolo možné určiť, ktorý z týchto príslušných orgánov na konanie v mene štátu, začal v súvislosti s predbežným prejednaním nároku konať ako prvý, preto vychádzal z § 4 ods. 2 citovaného právneho predpisu a v mene štátu konal s Ministerstvom spravodlivosti SR. Vychádzajúc z odvolacej námietky žalovaného, ktorý v konkrétnostiach neuvádza žiadne okolnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že záver okresného súdu o nemožnosti zistenia, či vo veci uplatneného nároku žalobcu začala konať skôr Generálna prokuratúra než Ministerstvo spravodlivosti, odvolací súd procesný postup okresného súdu, ktorý vo veci konal so Slovenskou republikou, zastúpenou Ministerstvom spravodlivosti SR, považoval za správny.

15. Odvolateľ ako ďalší dôvod nesprávnosti napadnutého rozhodnutia namietal nesplnenie zákonných predpokladov na vznik zodpovednosti štátu za škodu uplatňovanú žalobcom, a to existenciu nezákonného rozhodnutia, škody a príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a škodou.

16. Súčasná judikatúra vyvracia námietku žalovaného ohľadne neexistencie nezákonného rozhodnutia, naopak ustálila názor, že zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby má rovnaký význam a následky ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Skutočnosť, že nedošlo k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie, nič nemení na tom, že došlo k nezákonnému rozhodnutiu, nakoľko rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Akékoľvek skončenie trestného konania odlišné od odsudzujúceho rozsudku zakladá nezákonnosť rozhodnutia, ktorým bolo toto trestné konanie začaté. Štát sa nemôže zbaviť zodpovednosti za postup orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. V tejto súvislosti nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo (viď nález Ústavného súdu SR sp.zn. IIUS/25/2011 zo dňa 24.03.2011 alebo uznesenie NS SR sp.zn. 4Cdo/183/2009 zo dňa 30.11.2009). V tomto smere preto neobstojí odvolacia námietka žalovaného, že uznesenie o vznesení obvinenia žalobcovi neboli zrušené z dôvodu nezákonnosti.

17. Rovnako neobstojí jeho námietka, že predmetné uznesenia o vznesení obvinenia na žalobcovi nemožno považovať za nezákonné, pretože v čase vznesenia obvinenia boli splnené zákonné predpoklady pre tento postup a v trestnom konaní nedošlo k porušeniu zásad trestného konania, preto samotný výsledok trestného konania (zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby)

nemusí vyvolať nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia ako základného predpokladu na vznik nároku na náhradu škody. Žalovaný v rámci tejto argumentácie nesprávne viaže zákonnosť rozhodnutia na skúmanie porušenia nejakej povinnosti pri jeho vydaní, t.j. zákonnosť dávať do súvisu so zavinením. Zodpovednosť štátu za škodu je (bola) však koncipovaná ako objektívna, t.j. bez ohľadu na akékoľvek zavinenie (§ 3 ods. 1 písm. a), § 2 Zákona č. 514/2003 Z.z., § 1 ods. 1, 2 Zákona č. 58/1969 Zb.). V tejto súvislosti preto platí, že ústavno-právny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré je skončené zastavením, oslobodením alebo postúpením veci inému orgánu, treba hľadať nielen v ustanovení čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, ale vo všeobecnej rovine predovšetkým v čl. 1 ods. 1 Ústavy SR, teda v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát skutočne považovaný za materiálny právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasahuje do základných práv jednotlivca. Nemožno prehliadnuť, že štát nemá slobodnú vôľu, ale je povinný striktné dodržiavať právo v jeho ideálnej (škodu nepôsobiacej) interpretácii. Na jednej strane je povinnosť orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. V takejto situácii nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Systematickým a logickým extenzívnym výkladom dospela súdna prax k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania, je neskorší výsledok trestného konania (porovnaj uznesenie NS SR sp.zn. 4MCdo/15/2009 zo dňa 18.08.2010).

18. Ďalšiu odvolaciu námietku žalovaného, že nárok uplatnený žalobcom titulom úhrady dohodnutej zmluvnej odmeny jeho právnomu zástupcovi, ktorý ho zastupoval v trestnom konaní, nie je ujmom, ktorá mu bola spôsobená označenými nezákonnými rozhodnutiami, t.j. chýba tam existencia príčinnej súvislosti, považoval odvolací súd za opodstatnenú.

19. Štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré v trestnom konaní vydal štátny orgán, tejto zodpovednosti sa nemôže zbaviť. Pravda, rozhodovanie o náhrade škody je závislé i na úvahe od príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a vzniknutou škodou. V prejednávanej veci okresný súd zisťoval túto príčinnú súvislosť, avšak s jeho záverom o existencii sa odvolací súd nestotožnil. Nezákonné rozhodnutie môže byť samo príčinou vzniku trov za úkony obhajoby v záujme obvineného, avšak je nutné diferencovať, ako jednotlivé rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní podmienili tieto úkony a určiť rozsah týchto úkonov, ktoré boli vyvolané nezákonnými rozhodnutiami za účelom odvrátenia ich nepriaznivých dôsledkov pre obvineného. V tom prípade ide o škodu, za ktorú zodpovedá štát.

20. Zákon č. 58/1969 Zb. rozsah nároku na náhradu škody nedefinoval, v zmysle § 20 sa však subsidiárne aplikovali ustanovenia Občianskeho zákonníka. Oproti tomu Zákon č. 514/2003 Z.z. v ustanovení § 18 ods. 1 konštatuje, že náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie. Podľa ods. 3 tohto zákonného ustanovenia súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta.

21. Vychádzajúc zo znenia ust. § 18 Zákona č. 514/2003 Z.z. možno konštatovať, že náhrada trov konania je škodou v prípade, že ide o účelne vynaložené trovy právneho zastúpenia, a to vo výške určenej podľa tarify. V prejednávanej veci sa žalobca domáhal zmluvného nároku, dohodnutej zmluvnej odmeny, ktorú si okrem tarifnej odmeny dojednal s právny zástupcom, ktorý ho zastupoval v trestných konaniach v súvislosti, s ktorými si uplatňuje zákonný nárok. V prípade tejto právnej úpravy však nárok na takúto náhradu nemá. Čo sa týka posúdenia dôvodnosti tohto nároku v zmysle predchádzajúcej právnej úpravy Zákona č. 58/1969 Zb., ktorá sa vzhľadom na dátum, kedy boli uznesenia o vznesení obvinenia vydané na časť náhrady škody v tejto veci uplatňuje, odvolací súd konštatuje, že je dôvodné tvrdenie žalobcu o neexistencii príčinnej súvislosti medzi dohodnutou odmenou a označenými nezákonnými rozhodnutiami. Príčinou úhrady zmluvnej odmeny, neboli nezákonné rozhodnutia, ale išlo o vôľu žalobcu nezávislá od nezákonných rozhodnutí, išlo o akýsi druh benefitu - odmeny, ktorá nesúvisela priamo

s nezákonnými rozhodnutiami. Príčinou, pre ktorú bol povinný žalobca uhradiť svojmu právnomu zástupcovi zmluvnú odmenu, bolo konanie žalobcu, ktorý uzatvoril so svojím právnom zástupcom osobitnú zmluvu o poskytnutí odmeny za splnenia podmienky, že budú ukončené trestné konania bez toho, že by bol v nich právoplatne odsúdený. Okresný súd tak dospel k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci, že boli naplnené všetky zákonné predpoklady pre vznik zodpovednosti žalovaného za škodu, ktorej sa v konaní žalobca domáhal.

22. Tým, že odvolací súd dospel k záveru, že nie je daný základ uplatneného nároku na náhradu škody, nie je tak daný nárok žalobcu ani na uplatnené príslušenstvo k tomuto nároku, a to úroky z omeškania a vynaložené náklady na predbežné prejednanie nároku s príslušnými orgánmi štátu. Krajský súd vychádzajúc z týchto úvah rozsudok okresného súdu v spojení s dopĺňacím rozsudkom vo výrokoch, ktorým bolo v žalobe vyhovené, zmenil a túto zamietol.

23. Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že konanie o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Žilina, č.k. 7C/279/2014-136 zo dňa 29. júna 2016 bolo vedené na odvolacom súde pod sp.zn. 7Co/151/2017. Následne bolo v prejednávanej veci vydaný Okresným súdom Žilina dopĺňací rozsudok č.k. 7C/279/2014-205 zo dňa 11. januára 2017, voči ktorému bolo podané žalovaným odvolanie, konanie o tomto odvolaní bolo vedené na odvolacom súde pod sp.zn. 7Co/152/2017. Keďže rozsudok spolu s dopĺňacím rozsudkom tvoria jednotu, krajský súd o týchto odvolaniach vydal jeden rozsudok.

24. Tým, že odvolací súd rozsudok okresného súdu zmenil v zmysle aktuálnej procesnej úpravy § 396 ods. 2 CSP, má rozhodovať o celých trovách konania. Napadnutý rozsudok bol však vyhlásený v čase predchádzajúcej procesnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku, ktorý umožňoval súdu odložiť rozhodnutie o trovách konania na čas po právoplatnom skončení veci. Toto oprávnenie súd prvej inštancie využil, o trovách prvostupňového konania nerozhodoval, preto odvolací súd nemohol podrobiť prieskumu výrok rozsudku okresného súdu o trovách konania, keďže tento neexistoval. Okresný súd tak o trovách prvostupňového konania rozhodne samostatným uznesením. Odvolací súd však už rozhodol podľa § 396 ods. 1,2 o trovách odvolacieho konania a žalovanému ako účastníkovi, ktorý bol v tejto časti konania úspešný, priznal voči neúspešnému žalobcovi nárok na ich náhradu.

25. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)